

використовуючи сівозміну – на ці методи позитивно реагують усі сорти картоплі.

У зв'язку з тим, що територія поширення цієї культури має значні відмінності по основних кліматичних факторах впливу (склад ґрунтів, опади, освітлення, температурний режим) – у нашій державі постійно ведеться не тільки селекційна робота, а й вивчення вже виведених на продуктивність до поширення в тій чи іншій кліматичній зоні.

Список використаних джерел

1. Бондарчук, А. А. Картопля: вирощування, якість, збереженість [Текст] / А. А. Бондарчук, В.А. Колтунов, О. А. Кравченко. – Київ. : КИТ, 2009. – 232 с.
2. Кононученко, В. В. Картопля [Текст] / В. В. Кононученко, М. Я. Молоцький. – Біла Церква, 2002. – Т. 1. – 536 с.

Овчарук Олег

д.с.-г.н., доцент, професор кафедри

Овчарук Олена

к.с.-г.н., асистент

Коваль Тетяна

к.с.-г.наук, доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ЗЕРНА КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ ТА ЇХ ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

У вирішенні проблеми підвищення життєвого рівня і якості білкового харчування людини важливе місце займає квасоля [2]. Серед продовольчих бобових культур квасоля звичайна виділяється за поживністю і різномаяттям використання для харчових цілей, володіє чудовими смаковими якостями і лікувальними властивостями. Білок зерна квасолі містить усі необхідні для людини незамінні амінокислоти і вирізняється високою перетравністю [1; 3].

Квасоля, як високобілкова зернобобова культура, є також цінною за вмістом органічних сполук, сухої речовини, до складу якої входить до 20-30% вуглеводів [5]. Тому, одним з головних завдань науковців є збільшення кількості та якості сирого протеїну в зерні. Сирим протеїном прийнято називати сумарну кількість усіх азотовмісних розчинних і нерозчинних (білкових і небілкових) сполук, помножених на відповідний коефіцієнт [1; 5].

На вміст сирого протеїну в зерні квасолі значний вплив мають погоднокліматичні умови. Встановлено, що в умовах несприятливого забезпечення вологою порушується поглинання та засвоєння азоту кореневою системою рослин [2]. У тканинах листків підвищується вміст нітратного, амінного та амідного азоту, знижується здатність рослин синтезувати білок [3; 4].

На утворення і накопичення сирого протеїну та кількісний вміст інших показників впливає тривалість вегетаційного періоду, інтенсивність сонячної радіації,

температурного режиму повітря та ґрунту [5].

Результати лабораторних досліджень зерна квасолі показали, що вміст сухої речовини у досліджуваних сортів впродовж 2013-2015 рр. суттєво не змінювався, і становив в середньому 87,02-88,91%. Найвищі показники вмісту сухої речовини були у сортів Перлина – 88,50%, Галактика – 88,57% та Отрада – 88,91%. Низькі показники вмісту сухої речовини відмічено у сортів Панна – 87,02%, Славія – 87,11%, Докучаєвська – 87,71% та Подоляночка – 87,97%.

Вміст сирого протеїну у досліджуваних сортів квасолі звичайної був різним. З підвищеними показниками виділялися сорти Галактика – 23,7%, Буковинка та Надія – 22,5%, Славія – 22,0%. Середні показники вмісту сирого протеїну встановлено у сортів Ювілейна 287 – 20,9%, Щедра – 21,0%, Харківська штамбова – 21,4%, Веселка 21,7%. Найнижчі показники відмічено у сортів Первомайська – 19,70%, Отрада – 19,80%, Докучаєвська і Дніпрянка – 20,10%.

Вміст жиру в зерні квасолі незначний. Найнижчими показники були у сортів Славія – 0,90%, Панна – 1,10% та Станичняя – 1,25%. З найвищими показниками відмічено сорти Первомайська – 1,66%, Харківська штамбова – 1,75%, Перлина – 1,86%, тощо.

За вмістом клітковини в зерні квасолі найменші показники у сортів Галактика – 3,79%, Веселка – 3,85, Дніпрянка та Станичняя – 3,89%, Надія – 3,90%. З високими показниками вмісту клітковини відмічено сорти Несподіванка – 4,51%, Щедра – 4,52%, Перлина – 5,10%.

Вміст БЕР у досліджуваних сортів знаходився в межах від 56,18% у сорту Буковинка до 59,13% у сорту Отрада.

Відповідно до значень коефіцієнта варіації (V , %), варіювання якісних показників зерна квасолі було різним. Так, найвище значення коефіцієнту варіації у досліджуваних сортів відмічено за вмістом жиру – 12,65%, що вказує на середнє варіювання даного показника у досліджуваних сортів, а найнижчі – за вмістом сухої речовини ($V=0,39\%$), БЕР ($V=1,68\%$), сирого протеїну ($V=4,58\%$), золи ($V=5,33\%$), клітковини ($V=7,77\%$), що вказує на незначне варіювання ознаки.

Аналіз кореляційних зв'язків між показниками якості насіння виявив тісний позитивний зв'язок між вмістом сухої речовини та жиром ($r=0,77$). Значний позитивний зв'язок встановлено між вмістом сухої речовини і вмістом золи ($r=0,60$) та БЕР ($r=0,68$), а також між вмістом жиру і вмістом золи ($r=0,64$) та вмістом БЕР ($r=0,56$).

Також, встановлено тісний негативний зв'язок між вмістом протеїну та вмістом БЕР ($r=-0,90$) та значний негативний зв'язок між вмістом сухої речовини та вмістом протеїну ($r=-0,53$), між вмістом протеїну та вмістом жиру ($r=-0,64$). Слабкий позитивний зв'язок спостерігали між вмістом протеїну та клітковини ($r=0,12$), між вмістом золи та вмістом БЕР ($r=0,29$), а між вмістом клітковини та вмістом золи ($r=-0,18$) і між вмістом жиру і клітковини ($r=-0,14$) зв'язок був слабкий негативний. Між вмістом сухої речовини і вмістом клітковини ($r=-0,35$), між вмістом протеїну та вмістом золи ($r=-0,35$), а також між вмістом клітковини та вмістом БЕР ($r=-0,47$) встановлено помірний зворотній зв'язок.

Таким чином, в результаті проведених досліджень нами встановлено, що кількісний і якісний склад сирого протеїну, жиру, вуглеводів, БЕР у зерні досліджуваних сортів квасолі звичайної залежав від сортових особливостей, умов

вирощування і технологічних заходів. Це заслуговує на увагу при вивченні впливу екологічних умов та складових адаптивної технології вирощування квасолі на якісний склад зерна квасолі звичайної.

Список використаних джерел

1. Іванюк, С. В. Мінливість показників якості зерна сортів квасолі звичайної в умовах Лісостепу правобережного України [Текст] / С. В. Іванюк, А. А. Лехман, О. В. Овчарук // Корми і кормовиробництво : міжвід. темат. наук. зб. – Вінниця, 2015. – Випуск 80. – С. 17-24.
2. Камінський, В. Ф. Значення зернобобових культур та напрями їх виробництва [Текст] / В. Ф. Камінський, П. С. Вишнівський, С. П. Дворецька // Селекція та насінництво. – Харків, 2005. – Вип. 90. – С. 14-22.
3. Овчарук, О. В. Влияние сортовых особенностей образцов фасоли на биометрические и химические показатели в условиях Лесостепи Украины [Текст] / О. В. Овчарук // Зернобобовые и крупяные культуры : Всеросс. науч.-производственный журн. – Орел, 2014. – № 3 (11). – С. 48-53.
4. Овчарук, О. В. Перспективи вирощування квасолі в Україні [Текст] / О. В. Овчарук, О. В. Овчарук // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні агротехнології: тенденції та інновації» (м. Вінниця, 17-18 листопада 2015 р.). – 2015. – С. 282-284.
5. Петриченко, В. Ф. Бобові культури і сталий розвиток агроєкосистем [Текст] / В. Ф. Петриченко, В. Ф. Камінський, В. П. Патица // Корми і кормовиробництво. Міжвідомчий тематичний наук. зб. Інституту кормів УААН). – Вінниця : Тезис. – 2003. – Вип. 51. – С. 3-6.

Паламарчук Інна

к.с.-г.наук, доцент

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ПРОДУКЦІЇ КАБАЧКА ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ ТА СТИМУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ПРАВОБЕРЕЖНОГО

Серед вирощуваних в Україні рослин, що викликають зацікавленість є кабачок, який має високу врожайність, якість продукції та відносно низькі затрати на вирощування. Для забезпечення надходження ранньої овочевої продукції у свіжому вигляді важливим є вивчення даної рослини, зокрема дослідження нових технологічних прийомів. Перед сільським господарством постає головне завдання – це збільшення об'ємів виробництва овочевої продукції за рахунок нових досягнень науки і техніки, ефективного використання виробничого потенціалу, впровадження інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських рослин [1, 3, 4]. Для досягнення поставленої мети створено стимулятори росту рослин, які здатні впливати на фізіологічні і біохімічні процеси в рослинному організмі, а також на їх ріст, розвиток та продуктивність [2].

Дослідження з вивчення врожайності та якості продукції кабачка залежно від сорту та стимулятора росту рослин проводили впродовж 2011-2013 рр. на дослідному полі Вінницького національного аграрного університету. Для проведення досліджень використовували сорти кабачка Золотінка та Чаклун. Позакоренеve підживлення проводили такими стимуляторами росту: Івін, Емістим С, Вермісол, Вітазим,